

Programlı Teftişler

Çalışma ortamı ile çalışma şartlarının sistematik olarak iyileştirilmesi amaçlanan programlı teftişler; işveren ve çalışanları bilinçlendirerek farkındalık oluşturulmasına katkı sağlarken sektörel olarak belirlenen sorunlara çözüm geliştirmeyi destekleyerek önleyici bir yaklaşımla planlı ve kapsamlı bir süreç dâhilinde işyerlerindeki eksikliklerin giderilmesine imkân tanır. Bu sayede işçi haklarının korunmasına, çalışma standartlarını yükseltmekle birlikte sürdürülebilirliğin sağlanmasına, daha güvenli, sağlıklı ve adil bir çalışma ortamı oluşturulmasına katkı sağlar.

İş teftişi faaliyetleri, çarpan etkisiyle geniş bir alana ulaşarak yaygın bir iyileştirme sağlamak üzere programlı teftişlere ağırlık verilerek yürütülmektedir. Bu doğrultuda hazırlanan programlı teftişler; belirlenen amaç ve hedefler çerçevesinde gerekçelendirilmekte, Bakan Olur'una sunulmakta ve hazırlanan uygulama esaslarına göre uygulanmaktadır.

Programlı teftiş yürütülecek alan ve sektörler belirlenirken orta ve uzun vadeli stratejik planlar, daha önce gerçekleştirilen teftiş faaliyetleri sonucu elde edilen bilgi, birikim ve tecrübeler, geçmiş yıllarda meydana gelen iş kazaları ve meslek hastalıkları, işgücü piyasasındaki değişimler, güncel akademik çalışmalar ve yıl içerisinde Başkanlığımıza çalışma hayatının paydaşlarından ulaşan talepler birlikte analiz edilerek belirlenmektedir.

Programlı teftiş yürütülmesine karar verilen sektörlerle özgü belirlenen hedefler, mevcut risklerin işçiler üzerindeki etkileri, muhtemel mevzuata aykırılıklar ve bunlara ilişkin tedbirler, teftişlerin etkinliğinin artırılmasına yönelik faaliyetler, teftiş kapsamına dahil edilebilecek işyeri ve çalışan sayıları ile programlı teftişte görev alacak müfettiş kaynağı gibi ölçütler değerlendirilerek uygulama esasları belirlenmektedir.

Genel Çalışma Planı'na uygun olarak hazırlanan programlı teftiş uygulama esaslarında; teftişin gerekçe ve amaçları, belirlenen hedefler, çalışma takvimi, teftişe alınacak işyerlerinin belirlenme kriterleri ile teftiş usul ve esasına ilişkin hususlar detaylı bir şekilde belirtilmektedir.

Gerçekleştirilen programlı teftişler değerlendirilerek konulan hedeflerin ne ölçüde gerçekleştirildiği, yapılan çalışmalarla elde edilen bilgiler ve kazanılan deneyimlerin yanı sıra konuya ilişkin geleceğe yönelik tavsiye ve faaliyetleri içeren genel değerlendirme raporları hazırlanarak tarafların istifadesine sunulmak üzere Başkanlığın internet sayfasında yayımlanmaktadır.

1. İşin Yürütümü Yönünden Yürütülen Programlı Teftişler

Çalışma ve dinlenme süreleri, yıllık izinler ve benzeri çalışma koşullarına ilişkin denetim faaliyetleri; ulusal mevzuat hükümleri ile uluslararası normlar çerçevesinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı bünyesinde görev yapan iş müfettişleri tarafından yürütülmektedir.

Bu kapsamda gerçekleştirilen programlı teftişler, işçilerin çalışma koşullarının yasal sınırlar içerisinde sürdürülmesini, işverenlerin yükümlülüklerini mevzuata uygun biçimde yerine getirmesini ve kayıt dışı uygulamaların önlenmesini amaçlamaktadır.

Yapılan incelemeler sonucunda, çalışma süreleri, fazla mesai uygulamaları, ara dinlenmeleri, hafta tatili ve yıllık ücretli izin hakları gibi konularda mevzuata aykırılıklar tespit edilmesi halinde gerekli idari ve rehberlik faaliyetleri yürütülmektedir. Bu şekilde hem işçilerin haklarının korunması hem de işyerlerinde düzenli ve sürdürülebilir çalışma ilişkilerinin güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

Programlı Teftiş Hazırlık Süreci

2024 yılı Ocak-Mart aylarında programlı teftişin hazırlık aşaması gerçekleştirilmiş, eğitim ve toplantı faaliyetleri yürütülmüş; Nisan ve Aralık ayları arasında teftişler gerçekleştirilerek ilgili işyerlerine dair teftiş raporları düzenlenmiş ve 2025 yılı Şubat-Mart aylarında programlı teftişlere ait genel değerlendirme raporları hazırlanmıştır.

Tablo 1. Programlı Teftişler Çalışma Takvimi (İşin Yürütümü)

Faaliyet	Dönem
Hazırlık Aşaması - Araştırma faaliyetleri - Bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetleri	Ocak 2024 Şubat-Mart 2024
Teftiş Aşaması - Teftişlerin yürütülmesi - Raporların yazımı	Nisan-Aralık 2024 Mayıs 2024-Ocak 2025
Analiz ve Değerlendirme Değerlendirme toplantıları ve istatistiklerin analizi	Şubat-Mart 2025

Yürütülen Programlı Teftişler

İşin yürütümü kapsamında; ulusal market, restoran, konaklama, tekstil, maden, çağrı merkezi, geri dönüşüm ve tarım olmak üzere 8 farklı sektörde tüm Grup Başkanlıkları tarafından programlı teftişler yürütülmüştür.

1.1 Çağrı Merkezlerinde İY Programlı Teftişi

Programlı teftişler kapsamında 54 ilde bulunan 212 farklı işyerinde yürütülen denetimlerde 93.119 işçiye ulaşılarak tespit edilen hususlara ilişkin işverenlere mevzuata uyum sağlamaları konusunda rehberlik yapılmıştır.

Teftişı yapılan çağrı merkezlerinin büyük bir kısmı orta ve büyük ölçekli işyerlerinden oluşmaktadır. Toplam 212 işyerinin işçi sayılarına göre dağılımı incelendiğinde; 1 ila 9 işçi çalıştıran işyerlerinin oranı %4,25 (9 işyeri), 10 ila 49 işçi çalıştıran işyerlerinin oranı %15,57 (33 işyeri), 50 ila 249 işçi çalıştıran işyerlerinin oranı %40,09 (85 işyeri) ve 250 ve üzeri işçi çalıştıran işyerlerinin oranı %40,09 (85 işyeri) olarak belirlenmiştir.

Çağrı merkezlerinde çalışan işçilerin büyük bir çoğunluğunu kadın işçiler oluşturmakta olup erkek işçilerin sektörde kadınlara kıyasla daha az temsil edildiği görülmüştür. Teftiş edilen işyerlerinde toplam çalışan sayısı 93.119'dur. Bu çalışanların 62.684'ünü (%67,51) kadın işçiler, 30.255'ini (%32,49) ise erkek işçiler oluşturmaktadır.

Çağrı merkezi olarak faaliyet gösteren işyerlerinde yapılan incelemeler sonucunda, çalışanların bölümlere göre dağılımı belirlenmiştir. Çalışanların büyük bir kısmı operasyon biriminde (*müşteri temsilcisi, takım lideri vb.*) görev yapmakta olup daha küçük bir kesim ise idari birimlerde (*yönetim, muhasebe, finans, insan kaynakları vb.*) istihdam edilmektedir.

Yapılan analizlere göre, operasyon biriminde çalışan işçi sayısı 87.284 olup, toplam çalışanların %93,73'ünü oluşturmaktadır. İdari birimlerde görev yapan işçi sayısı ise 5.835 olup, toplam çalışanların %6,27'sini kapsamaktadır.

İşverenlerin tespit edilen noksanlık ve aykırılıkları gidereceği yönündeki süre talebi ile müfettişlerin süre taleplerini uygun görmesi sonucunda, işverenliklere makul süreler verilerek tespiti yapılan mevzuat eksikliklerinin giderilmesi sağlanmıştır.

4857 Sayılı İş Kanunu kapsamında yapılan teftişlerde, çeşitli iş hukuku ihlalleri tespit edilmiştir. En sık rastlanan ihlaller arasında fazla çalışma hükümlerine aykırılıklar, ücretlerin zamanında ve eksiksiz ödenmemesi, yıllık izin uygulamalarında hatalar ve çalışma sürelerine ilişkin düzenlemelere uymama yer almıştır. Özellikle fazla çalışma ücretinin ödenmemesi (119 işyeri) ve yıllık izinlerin yasaya uygun şekilde kullanılmaması (111 işyeri) en yaygın ihlaller arasında dikkat çekmiştir.

Teftişin ikinci aşamasında ise çoğu işyerinin tespit edilen eksiklikleri giderdiği görülmüştür. İhlallerin büyük bölümü (örneğin çalışma belgesi, eşit davranma, izin kayıtları vb.) tamamen düzeltilirken; az sayıda işyerinde (örneğin fazla mesai, ücret eksikliği, çalışma süreleri ihlalleri gibi) sorunların devam ettiği belirlenmiştir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, teftiş süreci işyerlerinin mevzuata uyum düzeyini artırmış, ancak bazı alanlarda (özellikle ücret ve çalışma süreleri) kalıcı iyileştirmelere ihtiyaç olduğunu ortaya koymuştur.

Teftişler sonucunda, mevzuata aykırılıkların giderilmesiyle işçilere önemli tutarlarda ödeme yapılması sağlanmıştır. Bu kapsamda toplam 42.958 işçiye çeşitli alacakları ödenmiş olup, yapılan ödemelerin brüt toplamı 180.636.991,72 TL olmuştur.

Gerçekleştirilen teftişler sonucunda tespit edilen mevzuata aykırılıkları gidermeyen 8 işverene toplam 4.124.035 TL tutarında idari para cezası uygulanmış olup en fazla yıllık ücretli izin hükümlerine aykırılıktan idari para cezası önerilmiştir.

Teftişler sonucunda mevzuata aykırılıkların giderilmesiyle birlikte 42.958 işçiye ilişkin yapılan düzeltmeler neticesinde kamuya toplam 83.693.781,37 TL kaynak aktarımı sağlanmıştır. Bu tutarın 45.987.512,07 TL'si Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) primlerinden, 37.706.269,30 TL'si ise gelir vergisi ve damga vergisinden oluşmaktadır.

4857 sayılı İş Kanunu kapsamında tespit edilen mevzuata aykırılık ve noksanlıkların %98,46 oranında işverenlikler tarafından giderildiği belirlenmiştir.

1.2 Geri Dönüşüm Sektöründe İY Programlı Teftişi

Programlı teftişler kapsamında; Ankara, Antalya, Kocaeli, İstanbul, Tekirdağ, İzmir, Bursa, Balıkesir, Bilecik, Kütahya, Çanakkale, Adana, Mersin ve Osmaniye illerinde bulunan 51 farklı işyerinde yürütülen denetimlerde 4.773 işçiye ulaşılarak tespit edilen hususlara ilişkin işverenlere mevzuata uyum sağlamaları konusunda rehberlik yapılmıştır.

Teftiş kapsamına alınan işyerlerinin faaliyet alanlarına göre dağılımı incelendiğinde, en yüksek oranın metal geri dönüşüm tesislerine ait olduğu görülmektedir. Toplam işyerlerinin %29'unu (15 işyeri) metal geri dönüşüm tesisleri oluştururken, bunu %25 oranıyla (13 işyeri) plastik geri dönüşüm tesisleri takip etmektedir. Kağıt ve karton geri dönüşüm tesisleri %16 (8 işyeri), cam geri dönüşüm tesisleri %10 (5 işyeri), elektronik atık geri dönüşüm tesisleri %8 (4 işyeri) ve karma atık işleme tesisleri ise %12 (6 işyeri) oranında temsil edilmiştir.

Programlı teftiş kapsamına alınan toplam 51 işyerinin büyüklüklerine göre dağılımı incelendiğinde, en büyük payın orta ölçekli işyerlerine ait olduğu görülmektedir. Buna göre, 50-249 işçi çalıştıran orta ölçekli 42 işyeri (%82) teftiş kapsamına alınmıştır. Bunun yanı sıra, 10-49 işçi çalıştıran küçük ölçekli 6 işyeri (%12) ve 250 ve üzeri işçi çalıştıran büyük ölçekli 3 işyeri (%6) denetlenmiştir.

Operasyon (Üretim) Bölümlerinde çalışan işçi sayısı 3.970 kişi olup toplam çalışanların %83,18'ini oluşturmaktadır. İdari Bölümlerde görev yapan işçi sayısı ise 803 kişi olup toplam çalışanların %16,82'sini kapsamaktadır. Bu veriler, geri dönüşüm sektörünün yoğun emek gerektiren bir yapıya sahip olduğunu ve çalışanların büyük kısmının doğrudan üretim süreçlerinde yer aldığını ortaya koymaktadır.

İşverenlerin tespit edilen noksanlık ve aykırılıkları gidereceği yönündeki süre talebi ile müfettişlerin süre taleplerini uygun görmesi sonucunda, işverenliklere makul süreler verilerek tespiti yapılan mevzuat eksikliklerinin giderilmesi sağlanmıştır. Verilen süre sonunda giderilmeyen mevzuata aykırılıklar için ilgili hak ve alacak tutarları iş ilişkisinin taraflarına ve ilgili kurumlara bildirilmiştir.

Tespit edilen mevzuata aykırılıklar sonucunda uygulanan idari para cezalarının toplamı 2.156.499 TL olarak kaydedilmiştir. Bu tutar, çeşitli ihlal türlerine göre dağıldığında, ücrete ilişkin yasal düzenlemelere aykırılıklar için 640.300 TL, yıllık ücretli izin hükümlerine aykırılıklar için toplam 919.021 TL, çalışma sürelerine ilişkin hükümlere aykırılıklar için toplam 537.222 TL ve postalar halinde çalışma hükümlerine aykırılıklar için 58.956 TL olarak uygulanmıştır.

Teftişler sonucunda giderilen mevzuata aykırılıklar sayesinde işçilere toplam 13.887.454,18 TL brüt ödeme yapılması sağlanmıştır. Bu ödemeler, işçilerin haklarının korunmasına doğrudan katkı sağlamış ve kamuya da ilgili prim ve vergilerin aktarılmasına imkan tanımıştır. Ödemelerin dağılımı ise işçilere yapılan ücret ödemeleri 454.434,57 TL, fazla çalışma ücretleri 8.464.070,64 TL, hafta tatili ücretleri 1.365.048,43 TL ve ulusal bayram ile genel tatil ücretleri 3.603.900,54 TL olarak gerçekleşmiştir.

Teftişler sonucunda işçilere yapılan ödemeler üzerinden kamuya toplam 7.828.764,52 TL kaynak aktarılmıştır. Bu tutarın 5.710.352,24 TL'si SGK primleri, 2.118.412,28 TL'si ise gelir vergisi ve damga vergisinden oluşmaktadır.

4857 sayılı İş Kanunu kapsamında tespit edilen mevzuata aykırılık ve noksanlıkların %81,64 oranında işverenlikler tarafından giderildiği belirlenmiştir.

1.3 Konaklama Sektöründe İY Programlı Teftişi

Programlı teftişler kapsamında; Adana, Çanakkale, Kocaeli, Sakarya, Afyonkarahisar, Denizli, Konya, Samsun, Ankara, Edirne, Kütahya, Şanlıurfa, Antalya, Eskişehir, Manisa, Tekirdağ, Aydın, Gaziantep, Mersin, Trabzon, Balıkesir, İstanbul, Muğla, Van, Bolu, İzmir, Nevşehir, Yalova, Bursa, Kayseri, Ordu, Zonguldak illerinde bulunan 852 farklı işyerinde yürütülen denetimlerde 169.917 işçiye ulaşılarak tespit edilen hususlara ilişkin işverenlere mevzuata uyum sağlamaları konusunda rehberlik yapılmıştır.

İşçi sayısına göre işyeri dağılımı incelendiğinde, 0–30 işçi çalıştıran 39 işyeri (%5), 31–50 işçi çalıştıran 111 işyeri (%13), 51–100 işçi çalıştıran 173 işyeri (%20), 101–250 işçi çalıştıran 325 işyeri (%38), 251–500 işçi çalıştıran 134 işyeri (%16), 501–1000 işçi çalıştıran 63 işyeri (%7) ve 1001 ve üzeri işçi çalıştıran 7 işyeri (%1) bulunmaktadır. Verilere göre en yüksek orana 101–250 işçi çalıştıran işyerleri sahipken, en düşük oran 1001 ve üzeri işçi çalıştıran işyerlerine aittir.

Ödeme türlerine göre yapılan toplam ödemeler incelendiğinde, 16.651 işçiye 42.296.974,84 tutarında ücret, 44.332 işçiye 266.976.976,46 TL tutarında fazla çalışma ücreti, 14.758 işçiye 37.275.474,42 TL tutarında ulusal bayram ve genel tatil ücreti, 22.332 işçiye 66.966.289,66 TL tutarında hafta tatili ücreti, 170 işçiye 456.198,36 tutarında prim, 71 işçiye

399.356,07 TL tutarında ikramiye ve 972 işçiye 3.810.814,31 TL tutarında diğer ödemeler yapılmıştır. Toplamda 99.286 işçiye 418.182.084,12 TL brüt ödeme gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca 4857 sayılı İş Kanunu ile 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu'nun ilgili maddelerine istinaden işverenlikler hakkında toplam 43.450.718,00 TL idari para cezası uygulanması önerilmiş, ilgili hak ve alacak tutarları ise iş ilişkisinin taraflarına ve ilgili kurumlara bildirilmiştir.

Bu ödemeler sonucunda 146.899.348,28 TL sigorta primi ve 109.335.671,61 TL vergi olmak üzere toplam 256.235.019,89 TL kamuya aktarılmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu kapsamında tespit edilen mevzuata aykırılık ve noksanlıkların %82 oranında işverenlikler tarafından giderildiği belirlenmiştir.

1.4 Tarım İşyerlerinde İY Programlı Teftişi

Programlı teftişler kapsamında; Adana, Afyon, Ankara, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bursa, Düzce, Eskişehir, İzmir, Kırşehir, Konya, Manisa, Mersin, Ordu ve Sakarya illerinde bulunan 45 farklı işyerinde yürütülen denetimlerde 5.864 işçiye ulaşılarak tespit edilen hususlara ilişkin işverenlere mevzuata uyum sağlamaları konusunda rehberlik yapılmıştır. Bu işyerlerinden 23'ünün 51-100 arasında, 17'sinin 101-250 arasında, 5'inin ise 251 ve üzerinde işçi sayısına sahip olduğu tespit edilmiştir.

Programlı teftiş sonucunda 45 işyerinde 5.864 işçinin çalışma koşulları teftiş konuları dahilinde incelenmiştir. İşverenlerin tespit edilen noksanlık ve mevzuata aykırılıkları gidereceği yönündeki süre talebi ile müfettişlerin süre taleplerini uygun görmesi sonucunda, işverenliklere makul süreler verilerek tespiti yapılan mevzuat eksikliklerinin giderilmesine olanak sağlanmıştır. Bu kapsamda, tespit edilen noksanlık ve mevzuata aykırılıkları gideren 25 işverenlik hakkında herhangi bir idari para cezası önerilmezken verilen süre sonunda giderilmeyen noksanlık ve mevzuata aykırılıklar için 19 işverenlik hakkında idari para cezası uygulanmıştır.

Tespit edilen noksanlık ve mevzuata aykırılıkların; %30'unu kadın çalışanların gece postalarında çalıştırılması, %14'ünü yıllık izin uygulaması, %13'ünü ücretle ilgili hususlar, %12'sini hafta tatili ve genel tatil ücreti, %10'unu çalışma süresi, %9'unu fazla çalışma ücreti, %5'ini çalışma koşul ve sözleşme şekil şartına aykırılık, %3'ünü gece süresi ve gece çalışmaları, %2'sini 4857 sayılı İş Kanunu'nun 76'ncı maddesine muhalefet konu başlıkları oluşturmaktadır.

Giderilen mevzuata aykırılıklar için 509 işçiye 1.312.619,30 TL ücret, 957 işçiye 6.626.411,01 TL fazla mesai ücreti, 1.340 işçiye 2.139.229,30 TL ulusal bayram ve genel tatil ücreti, 719 işçiye 3.163.548,57 TL hafta tatili ücreti, 6 işçiye 276.536,12 TL diğer ödeme olmak üzere toplam 3.531 işçiye 13.518.344,70 TL alacağın ödettirilmesi sağlanmıştır. Bu ödemeler

sonucunda 7.469.517,95 TL sigorta primi ile 3.141.580,64 TL verginin kamuya aktarılması sağlanmıştır.

Programlı teftişi kapsamında giderilmediği belirlenen 27 noksanlık ve mevzuata aykırılıklar için toplam 655.314,00 TL idari para cezası uygulanması önerilmiştir.

Tespit edilen mevzuata aykırılık ve noksanlıkların %92 oranında işverenlikler tarafından giderildiği belirlenmiştir.

1.5 Tekstil Sektöründe İY Programlı Teftişi

Programlı teftişler kapsamında; Ankara, Bartın, Bursa, Çankırı, Çorum, Denizli, İstanbul, Kastamonu, Kayseri, Kırıkkale, Kocaeli, Ordu, Sakarya, Samsun, Tekirdağ, Tokat ve Uşak illerinde bulunan 350 farklı işyerinde yürütülen denetimlerde 88.211 işçiye ulaşılarak tespit edilen hususlara ilişkin işverenlere mevzuata uyum sağlamaları konusunda rehberlik yapılmıştır.

Teftişe alınan işyerlerinin çalışan sayısına göre dağılımı şu şekildedir: Çalışan sayısı 0–50 olan işyerlerinde 14 işyeri (%4,0), 51–100 çalışanı olan işyerlerinde 47 işyeri (%13,4), 101–150 çalışanı olan işyerlerinde 55 işyeri (%15,7), 151–200 çalışanı olan işyerlerinde 57 işyeri (%16,3), 201–250 çalışanı olan işyerlerinde 49 işyeri (%14,0), 251–300 çalışanı olan işyerlerinde 30 işyeri (%8,6), 301–350 çalışanı olan işyerlerinde 28 işyeri (%8,0), 351–400 çalışanı olan işyerlerinde 15 işyeri (%4,3), 401–450 çalışanı olan işyerlerinde 25 işyeri (%7,1), 450–999 çalışanı olan işyerlerinde 25 işyeri (%7,1) ve 1000’den fazla çalışanı olan işyerlerinde 5 işyeri (%1,4) bulunmaktadır.

Programlı teftiş sonucunda 350 işyerinde 88.211 işçinin çalışma koşulları teftiş konuları dahilinde incelenmiştir. İşverenlerin tespit edilen noksanlık ve aykırılıkları gidereceği yönündeki süre talebi ile müfettişlerin süre taleplerini uygun görmesi sonucunda, işverenliklere makul süreler verilerek tespiti yapılan mevzuat eksikliklerinin giderilmesi sağlanmıştır. Verilen süre sonunda giderilmeyen mevzuata aykırılıklar için idari yaptırım önerilmiş, ilgili hak ve alacak tutarları ise iş ilişkisinin taraflarına ve ilgili kurumlara bildirilmiştir.

Programlı teftişler kapsamında 35.968 çalışana toplam 135.737.149,94 TL ödeme yapılması sağlanmıştır. Ödemelerin dağılımı ise şu şekildedir: Ücret kapsamında 8.911 çalışana 21.761.436,07 TL, fazla çalışma ücreti kapsamında 14.633 çalışana 86.742.520,15 TL, hafta tatili çalışma ücreti kapsamında 2.089 çalışana 3.505.277,07 TL, genel tatil çalışma ücreti kapsamında 10.031 çalışana 18.089.449,79 TL, prim kapsamında 20 çalışana 43.500,00 TL ve diğer ödemeler kapsamında 284 çalışana 5.594.966,86 TL ödenmiştir. Toplamda tüm ödemeler 135.737.149,94 TL’ye ulaşmaktadır.

Bu ödemeler sonucunda 66.420.732,53 TL sigorta primi ve 37.281.510,89 TL vergi olmak üzere toplam 103.702.243,42 TL kamuya aktarılmıştır.

Teftişler sonucunda giderilmeyen mevzuata aykırılıklar sonucunda 143 işverenlik hakkında 16.440.135,00 TL idari para cezası önerilmiştir. Ayrıca 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu'nun 23'üncü maddesine aykırı olarak 2 işyerinde izinsiz yabancı uyruklu işçi çalıştırıldığına tespit edilmesi nedeniyle işverenlikler hakkında 92.567,00 TL, izinsiz çalışan yabancılar hakkında ise 37.006,00 TL idari para cezası önerilmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu kapsamında tespit edilen mevzuata aykırılık ve noksanlıkların %95 oranında işverenlikler tarafından giderildiği belirlenmiştir.

1.6 Yeraltı Maden İşyerlerinde İY Programlı Teftişi

Programlı teftişler kapsamında; Ankara, Aydın, Balıkesir, Bilecik, Bursa, Çanakkale, Denizli, İzmir, Kütahya, Manisa, Muğla ve Zonguldak illerinde bulunan 80 farklı işyerinde yürütülen denetimlerde 18.008 işçiye ulaşılarak tespit edilen hususlara ilişkin işverenlere mevzuata uyum sağlamaları konusunda rehberlik yapılmıştır.

Teftiş yapılan işyerlerinden %2,50'si mikro (2 işyeri), %35'i küçük ölçekli (28 işyeri), %43,75'inin orta ölçekli (35 işyeri), %18,75'i ise büyük ölçekli (15 işyeri) işyerlerinden oluşmaktadır.

Programlı teftiş sonucunda 80 işyerinde 18.008 işçinin çalışma koşulları teftiş konuları dahilinde incelenmiştir. Teftişi gerçekleştirilen 80 işyerinden 1 işyerinde herhangi bir mevzuata aykırılık tespit edilememiş, kalan 79 işyerinden 14 işyerinde süre verme uygulamasına gidilmeyerek tek aşamalı olarak, 65 işyeri için birinci teftişte tespit edilen mevzuata aykırılık ve noksanlıkları giderilmesine ilişkin süre verme uygulamasına gidilerek ikinci aşama teftiş gerçekleştirilerek sonuçlandırılmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu kapsamında yapılan teftişlerde, toplam 576 mevzuata aykırılık tespit edilmiş olup işverenler tarafından bunların 406'sı giderilirken 170'i giderilmemiştir. En çok ihlal, 61 olayla fazla çalışma ücretleri ve çalışma sürelerine ilişkin hükümler kapsamında görülürken, iş sözleşmesi hükümlerine aykırılık, ücret hesap pusulası, hafta tatili ücreti ve yıllık ücretli izin uygulamaları gibi maddelerde de önemli düzeyde giderilme sağlanmıştır.

Yapılan teftişler sonucunda işçilerin mevzuattan ve sözleşmelerden doğan hakları kapsamında; 1.777 işçiye 9.211.090,91 TL tutarında eksik ödenen ücret alacağının, 6.840 işçiye 83.694.245,27 TL tutarında fazla çalışma ücreti alacağının, 3.730 işçiye 9.786.063,15 TL tutarında genel tatil çalışma ücreti alacağının, 143 işçiye 1.405.849,39 TL tutarında hafta tatili ücreti alacağının, 745 işçiye 7.013.247,76 TL diğer ücret niteliğindeki alacak olmak üzere toplam 111.110.496,48 TL tutarındaki alacağın işçilere ödettirilmesi sağlanmıştır.

Bu ödemeler sonucunda 38.274.193,78 TL sigorta primi ve 3.122.263,55 TL vergi olmak üzere toplam 41.396.457,33 TL kamuya aktarılmıştır.

Programlı teftiş kapsamında 4857 sayılı İş Kanunu'nun ve 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu'nun ilgili maddelerine istinaden işverenlikler hakkında toplam 29.880.046,00 TL idari para cezası uygulanması önerilmiş, ilgili hak ve alacak tutarları ise iş ilişkisinin taraflarına ve ilgili kurumlara bildirilmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu kapsamında tespit edilen mevzuata aykırılık ve noksanlıkların %70 oranında işverenlikler tarafından giderildiği belirlenmiştir.

1.7 Yerel Lokanta İşyerlerinde İY Programlı Teftişi

Programlı teftişler kapsamında; Adana, Afyonkarahisar, Ankara, Bursa, Denizli, Eskişehir, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kayseri ve Konya illerinde bulunan 545 farklı işyerinde yürütülen denetimlerde 18.611 işçiye ulaşılarak tespit edilen hususlara ilişkin işverenlere mevzuata uyum sağlamaları konusunda rehberlik yapılmıştır.

Yapılan teftişler sonucunda işçilerin mevzuattan ve sözleşmelerden doğan hakları kapsamında; 18.114 çalışana toplam 215.127.597,81 TL tutarındaki alacağın ödettirilmesi sağlanmıştır.

Programlı teftiş kapsamında 4857 sayılı İş Kanunu'nun ve 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu'nun ilgili maddelerine istinaden işverenlikler hakkında toplam 26.575.333,00 TL idari para cezası uygulanması önerilmiş, ilgili hak ve alacak tutarları ise iş ilişkisinin taraflarına ve ilgili kurumlara bildirilmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu kapsamında toplam 24.714.149 TL tutarında, 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu kapsamında ise 1.861.184 TL idari para cezası uygulanmıştır.

Bu kapsamda; ücret ve ödeme yükümlülüklerine dair aykırılıklar 18.245.738 TL, çalışma süreleri, ara dinlenmesi, gece çalışması ve çocuk işçiliğe ilişkin aykırılıklar 3.439.641 TL, teftiş ve denetim yükümlülüklerine aykırılıklar 2.009.715 TL, çalışma izni, bildirim ve sosyal güvenlik yükümlülüklerine ilişkin aykırılıklar (Uluslararası İşgücü Kanunu) 1.861.184 TL, izin ve yıllık izin uygulamalarına ilişkin aykırılıklar 1.141.882 TL, çalışma koşullarına ilişkin belge düzenlememe ve sözleşme yükümlülüklerine ilişkin aykırılıklar 133.190 TL idari para cezası uygulanmıştır.

Teftişler sonucunda işçilere yapılan ödemeler üzerinden kamuya toplam 122.937.620,27 TL kaynak aktarılmıştır. Bu tutarın 79.397.191,65 TL'si SGK primleri, 43.540.428,62 TL'si ise gelir vergisi ve damga vergisinden oluşmaktadır.

4857 sayılı İş Kanunu kapsamında tespit edilen mevzuata aykırılık ve noksanlıkların %86 oranında işverenlikler tarafından giderildiği belirlenmiştir.

1.8 Ulusal Zincir Market İşyerlerinde İY Programlı Teftişi

Programlı teftişler kapsamında; Ankara, Bursa, Konya, Antalya, İstanbul, Samsun ve İzmir illerinde bulunan 358 farklı işyerinde yürütülen denetimlerde 13.055 işçiye ulaşılarak

tespit edilen hususlara ilişkin işverenlere mevzuata uyum sağlamaları konusunda rehberlik yapılmıştır.

Ödeme türlerine ilişkin veriler incelendiğinde, toplam brüt ödeme tutarının 171.238.549,92 TL olduğu görülmektedir. Bu kapsamda, 176.857,73 TL tutarında ücret, 165.412.474,30 TL tutarında fazla çalışma ücreti, 2.707.485,17 TL tutarında hafta tatili ücreti, 1.961.495,28 TL tutarında ulusal bayram ve genel tatil ücreti, 18.921,72 TL tutarında prim ve 961.315,72 TL tutarında diğer ödemeler yapılmıştır.

Yapılan denetimler sonucunda tespit edilen ihlaller ve uygulanan idari para cezaları incelendiğinde, çalışma sürelerine ilişkin hükümlere aykırılıklar kapsamında; çalışma sürelerine ilişkin yönetmeliklere muhalefet eden işyerlerine toplam 3.800.856,00 TL ara dinlenmesini uygulamayan işyerlerine toplam 1.989.339,00 TL ve işçileri geceleri 7,5 saatten fazla çalıştıran işyerlerine toplam 473.850,00 TL idari para cezası uygulanmıştır. Postalar hâlinde çalışma hükümlerine aykırılıklar kapsamında ise çalışma sürelerine ilişkin yönetmeliklere muhalefet eden işyerlerine toplam 117.912,00 TL idari para cezası verilmiştir. Ayrıca, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'na aykırılıklar kapsamında iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çeşitli yönetmeliklere muhalefet eden 1 işyerine 319.488,00 TL idari para cezası uygulanmıştır. Tüm bu ihlaller sonucunda uygulanan toplam idari para cezası tutarı 6.701.445,00 TL olmuştur.

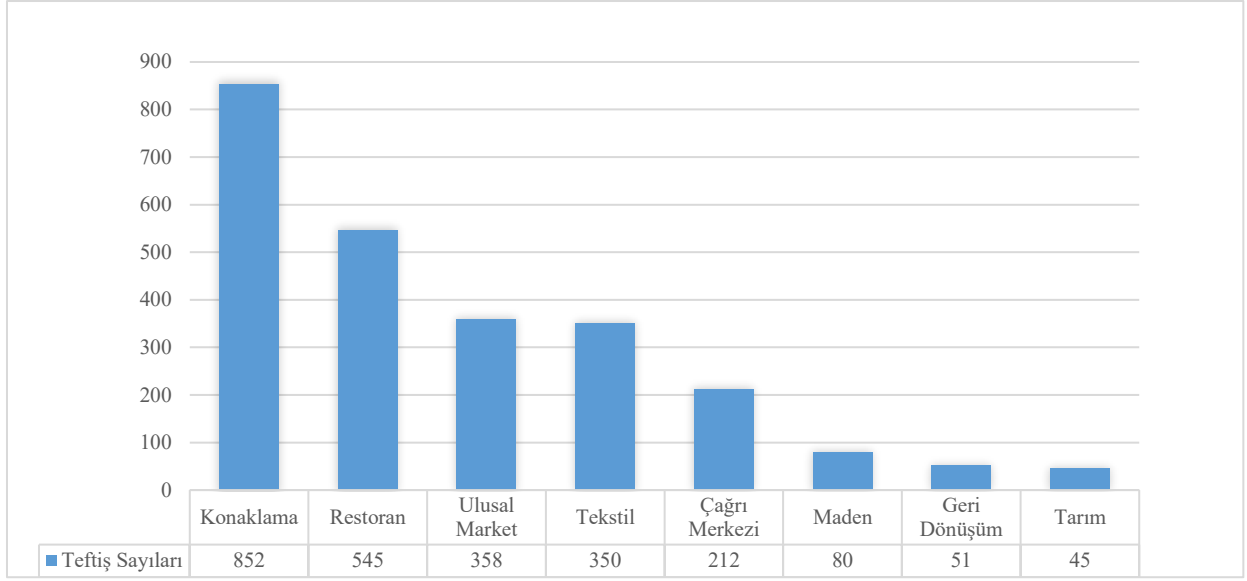
Bu ödemeler sonucunda 49.216.370,20 TL sigorta primi ve 46.187.822,82 TL vergi olmak üzere toplam 95.404.193,02 TL kamuya aktarılmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu kapsamında tespit edilen mevzuata aykırılık ve noksanlıkların %66,73 oranında işverenlikler tarafından giderildiği belirlenmiştir.

1.9 İY Yönünden Yürütülen Programlı Teftişlere İlişkin Genel İstatistikler

2024 yılında çalışma koşulları yönünden; ulusal market, restoran, konaklama, tekstil, maden, çağrı merkezi, geri dönüşüm ve tarım olmak üzere sekiz farklı sektörde gerçekleştirilen programlı teftişlerle hedeflenen işyeri ve işçi sayısına ulaşılmıştır. Bu teftişler, farklı sektörlerdeki çalışma koşullarının iyileştirilmesi ile çalışma hayatına ilişkin mevzuatın uygulanma düzeyinin artırılması ve işverenlere rehberlik yapılması amacıyla yürütülmüştür.

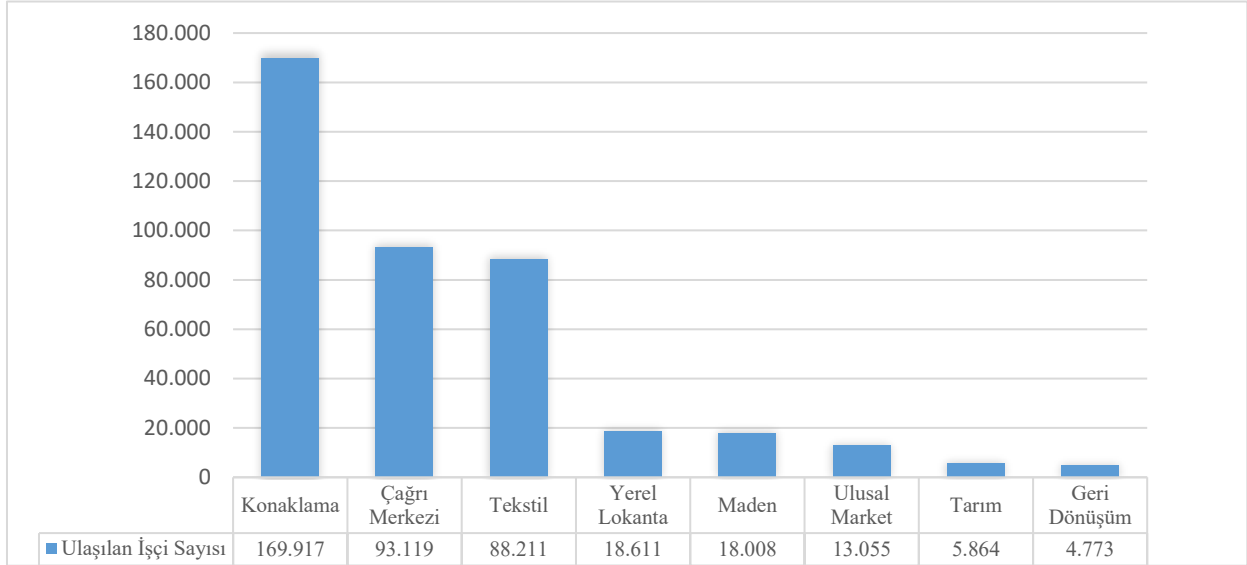
2024 yılı içinde İY yönünden yürütülen programlı teftişler kapsamında ülke genelinde farklı illerde faaliyet gösteren sekiz sektörde toplam 2.493 işyeri denetlenmiştir. İşyerlerinin sektörlere göre dağılımı Şekil 4'te belirtilmiştir.

Şekil 1. İY Yönünden Gerçekleştirilen Teftişlerin Sektörlere Göre Dağılımı

Programlı teftişler kapsamında denetlenen işyerlerinde ulaşılan 411.558 işçinin sektörlere göre dağılımı Şekil 5'te yer almaktadır.

4.02.2026

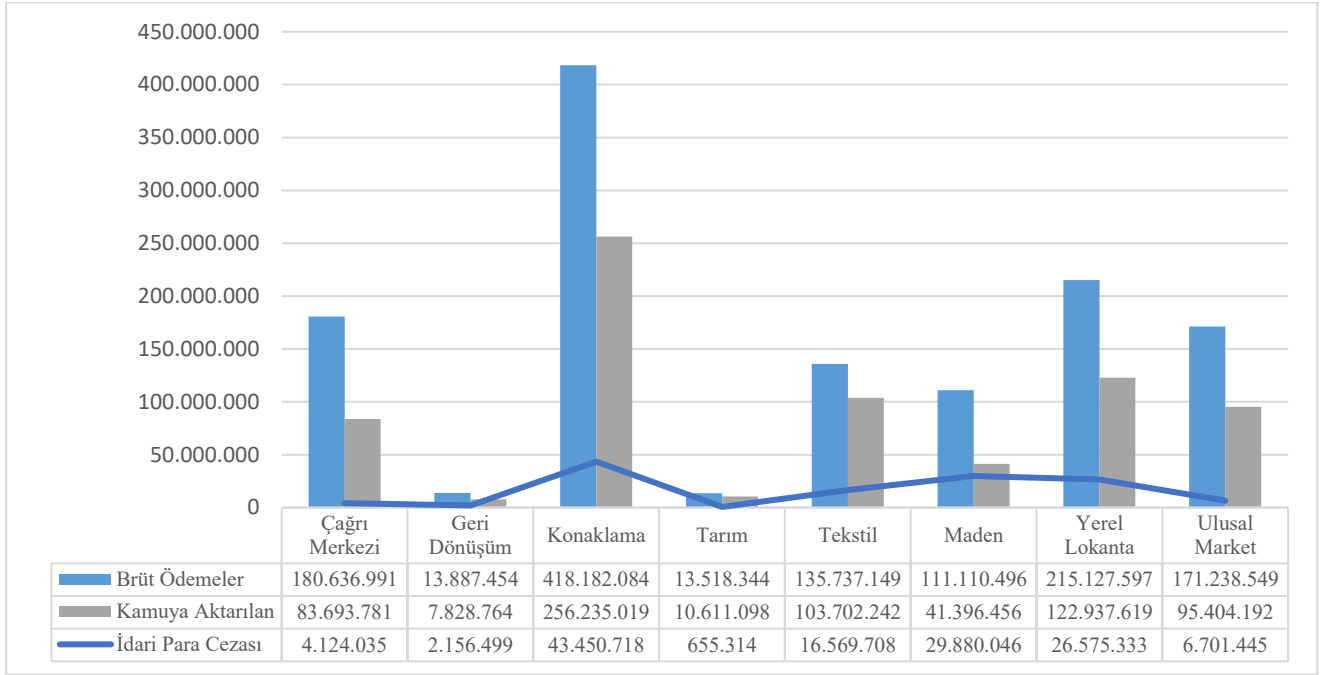

Şekil 2. İY Yönünden Ulaşılan İşçilerin Sektörlere Göre Dağılımı

Proaktif teftiş yaklaşımıyla yürütülen programlı teftişlerde; çalışma hayatının paydaşlarına yönelik rehberlik ve bilgilendirme faaliyetleri yürütülerek, doğrudan idari yaptırım uygulamak yerine işçi hak ve alacaklarının yerine getirilmesine imkan tanınarak %85'in üzerine iyileşme oranı elde edilmiştir.

Bu kapsamda programlı teftişler sonucunda toplam 257.656 işçiye çeşitli alacakları kapsamında 1.259.438.664 TL tutarında brüt ödeme yaptırılması ve bu işçi alacakları nedeniyle kamuya toplam 721.809.171 TL aktarılması sağlanmış olup tespit edilen mevzuata aykırılıklar

için 130.113.098 TL idari para cezası uygulanmıştır. Bu tutarların sektörel dağılımı Şekil 6’da gösterilmiştir.

Şekil 3. İY Programlı Teftiş Sonuçlarının Sektörlere Göre Dağılımı

2. İş Sağlığı ve Güvenliği Yönünden Yürütülen Programlı Teftişler

İş teftişinin dayanağının uluslararası bir sözleşme olması sebebiyle, iş sağlığı ve güvenliği denetimlerinde hem ulusal hem uluslararası yaklaşımların ve uygulama örneklerinin dikkate alınması önem arz etmektedir.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), son yıllardaki çalışmalarında sosyal adaleti güçlendirerek insana yakışır işi teşvik etmeye özel önem vermekte; tüm dünyada işyeri sayısının fazlalığına karşın, bu işyerlerinin denetimi için ayrılan kaynakların sınırlı olduğuna vurgu yapmaktadır.

Ülkemizin de taraf olduğu ILO’nun temel sözleşmeleri arasında yer alan “İş Sağlığı ve Güvenliği ve Çalışma Ortamına İlişkin 155 Sayılı Sözleşme”, iş sağlığı ve güvenliği yönetiminde yapılması gereken iyileştirmelere yönelik temel ilkeleri ve metodolojiyi ortaya koymaktadır. Bununla bağlantılı olarak “İş Sağlığı ve Güvenliğini Geliştirme 187 Sayılı ILO Çerçeve Sözleşmesi” ise iş sağlığı ve güvenliği alanında sistem yaklaşımına öncelik verilmesini öngörmektedir.

ILO’nun sözleşme, tavsiye ve ilke kararlarında iş teftişlerinin etkinliği ve verimliliği için belirli kaideler tanımlanmış; denetimlerin öncelikle en ciddi ve en yüksek riskleri taşıyan alanlara yönlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu çerçevede, ülkemizde yürütülen İSG programlı teftişlerinde, mevcut kaynakların etkin kullanımı ve teftişin etki alanının artırılması

amacıyla kaza ölüm oranı yüksek olan ve "çok tehlikeli" sınıfta yer alan başta yapı, maden, kimya ve metal sektörlerinde faaliyet gösteren işyerlerine öncelik verilmektedir.

Bu yaklaşım, hem uluslararası düzenlemelerle uyumlu hem de iş sağlığı ve güvenliği kültürünün geliştirilmesi yönünde sürdürülebilir bir denetim politikası izlenmesi açısından önem taşımaktadır. Böylece, teftiş kaynakları stratejik biçimde kullanılarak en yüksek faydanın sağlanması hedeflenmektedir.

Bu amaçla yalnızca sahada yürütülen teftişler ile değil aynı zamanda sanayinin yoğun olduğu şehirler başta olmak üzere sektör temsilcileri, sosyal taraflar ve ilgili tüm paydaşların katılım sağladığı bilgilendirme ve bilinçlendirme toplantıları da düzenlenerek sektöre özgü riskler, iş kazaları ve koruma tedbirleri konusunda rehberlik edilmektedir.

Programlı Teftiş Hazırlık Süreci

2024 yılı Ocak-Mart aylarında programlı teftişin hazırlık aşaması gerçekleştirilmiş, eğitim ve toplantı faaliyetleri yürütülmüş; Nisan ve Aralık ayları arasında teftişler gerçekleştirilerek ilgili işyerlerine dair teftiş raporları düzenlenmiş ve 2025 yılı Şubat-Mart aylarında programlı teftişlere ait genel değerlendirme raporları hazırlanmıştır.

Tablo 2. Programlı Teftişler Çalışma Takvimi (İş Sağlığı ve Güvenliği)

Faaliyet	Dönem
Hazırlık Aşaması - Araştırma faaliyetleri - Müfettişlere özgü mesleki gelişim toplantıları - Bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetleri	Ocak 2024 Şubat 2024 Mart 2024
Teftiş Aşaması Teftişlerin yürütülmesi ve raporların yazımı	Nisan-Aralık 2024
Analiz ve Değerlendirme Değerlendirme toplantıları ve istatistiklerin analizi	Ocak-Şubat 2025

Yürütülen Programlı Teftişler

İşyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının yürürlükteki mevzuat hükümlerine uygunluğunu değerlendirmek ve taraflara rehberlik etmek amacıyla; maden, inşaat, metal, gıda, tekstil, kauçuk ve plastik, mineral, geri dönüşüm ve depolama sektörleri, iş sağlığı ve güvenliği organizasyonu teftişleri ile büyük endüstriyel kazaların önlenmesi ve etkilerinin azaltılması hakkında yönetmelik kapsamında bulunan işyerleri dâhil olmak üzere 11 farklı sektörde tüm Grup Başkanlıkları tarafından programlı teftişler yürütülmüştür.

2.1 Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik Kapsamında Yürütülen İSG Programlı Teftişi

Programlı teftişler kapsamında; Adana, Ankara, Antalya, Artvin, Aydın, Balıkesir, Bilecik, Bursa, Çanakkale, Çankırı, Denizli, Erzurum, Eskişehir, Giresun, Hatay, İstanbul, İzmir, Kayseri, Kırıkkale, Kocaeli, Konya, Kütahya, Malatya, Manisa, Mersin, Muğla, Nevşehir, Rize, Ordu, Osmaniye, Sakarya, Samsun, Sivas, Tekirdağ, Trabzon, Yozgat ve Zonguldak olmak üzere toplam 37 ilde bulunan 246 farklı işyerinde yürütülen denetimlerde 59.984 çalışana ulaşılarak tespit edilen hususlara ilişkin mevzuata uyum sağlamaları hususunda işverenlere rehberlik yapılmıştır.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında iki aşamalı olarak yürütülen programlı teftişlerin ilk aşamasında, en fazla aykırılığın “İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği” (2.290 adet) ile “Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik” (1.350 adet) hükümleri kapsamında olduğu tespit edilmiştir. Genel olarak, programlı teftişler sonucunda tespit edilen toplam 6.993 mevzuata aykırılığın % 93 oranında işverenliklerce giderildiği görülmüştür.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu çerçevesinde yürütülen programlı teftişler sonucunda işverenler tarafından giderilmediği tespit edilen 580 aykırılık için toplam 35.587.083 TL idari para cezası uygulanmıştır.

2.2 Depolama ve Destekleyici Faaliyetler Grubunda Yürütülen İSG Programlı Teftişi

Programlı teftişler kapsamında; Ankara, Antalya, Balıkesir, Bursa, Denizli, Eskişehir, Giresun, İstanbul, İzmir, Kırklareli, Kocaeli, Konya, Kütahya, Manisa, Mersin, Muğla, Sakarya, Samsun, Tekirdağ ve Trabzon olmak üzere toplam 20 ilde bulunan 295 farklı işyerinde yürütülen denetimlerde 34.680 çalışana ulaşılarak tespit edilen hususlara ilişkin mevzuata uyum sağlamaları hususunda işverenlere rehberlik yapılmıştır.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında iki aşamalı olarak yürütülen programlı teftişlerin ilk aşamasında, en fazla aykırılığın “İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği” (2.437 adet) ile “İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik” (1.120 adet) hükümleri kapsamında olduğu tespit edilmiştir. Genel olarak, programlı teftişler sonucunda tespit edilen toplam 4.906 mevzuata aykırılığın %95 oranında işverenliklerce giderildiği görülmüştür.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu çerçevesinde yürütülen programlı teftişler sonucunda işverenler tarafından giderilmediği tespit edilen 341 aykırılık için toplam 7.846.512 TL idari para cezası uygulanmıştır.

2.3 Geri Dönüşüm Sektöründe Yürütülen İSG Programlı Teftişi

Programlı teftişler kapsamında; Ankara, Antalya, Aydın, Denizli, İstanbul, İzmir, Kırklareli, Kocaeli, Konya, Manisa, Muğla, Sakarya, Tekirdağ, Uşak, Aksaray ve Kırıkkale olmak üzere toplam 16 ilde bulunan 126 farklı işyerinde yürütülen denetimlerde 3.521 çalışana ulaşılarak tespit edilen hususlara ilişkin mevzuata uyum sağlamaları hususunda işverenlere rehberlik yapılmıştır.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında iki aşamalı olarak yürütülen programlı teftişlerin ilk aşamasında, en fazla aykırılığın “İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği” (1.142 adet) ile “İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik” (888 adet) hükümleri kapsamında olduğu tespit edilmiştir. Genel olarak, programlı teftişler sonucunda tespit edilen toplam 2.847 mevzuata aykırılığın %97 oranında işverenliklerce giderildiği görülmüştür.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu çerçevesinde yürütülen programlı teftişler sonucunda işverenler tarafından giderilmediği tespit edilen 80 aykırılık için toplam 1.921.686 TL idari para cezası uygulanmıştır.

2.4 Gıda Sektöründe Yürütülen İSG Programlı Teftişi

Programlı teftişler kapsamında; Ankara, Aydın, Balıkesir, Bingöl, Bolu, Bursa, Çanakkale, Çankırı, Denizli, Eskişehir, İstanbul, İzmir, Karaman, Kırklareli, Kocaeli, Konya, Manisa, Muğla, Sakarya, Tekirdağ, Uşak olmak üzere toplam 21 ilde bulunan 238 farklı işyerinde yürütülen denetimlerde 35.132 çalışana ulaşılarak tespit edilen hususlara ilişkin mevzuata uyum sağlamaları hususunda işverenlere rehberlik yapılmıştır.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında iki aşamalı olarak yürütülen programlı teftişlerin ilk aşamasında, en fazla aykırılığın “İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği” (2.993 adet) ile “İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik” (1.537 adet) hükümleri kapsamında olduğu tespit edilmiştir. Genel olarak, programlı teftişler sonucunda tespit edilen toplam 5.843 mevzuata aykırılığın %93 oranında işverenliklerce giderildiği görülmüştür.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu çerçevesinde yürütülen programlı teftişler sonucunda işverenler tarafından giderilmediği tespit edilen 470 aykırılık için toplam 12.607.303 TL idari para cezası uygulanmıştır. Bunun yanı sıra çalışanlar için hayatı tehlike oluşturan husus tespit edilmesinden dolayı bu tehlike giderilinceye kadar 1 işyerinde işin durdurulması yönünde karar alınmıştır.

2.5 Kauçuk ve Plastik Ürünlerin İmalatında Yürütülen İSG Programlı Teftişi

Programlı teftişler kapsamında; Adana, Ankara, Antalya, Aydın, Denizli, Düzce, İstanbul, İzmir, Kayseri, Kırklareli, Kocaeli, Konya, Manisa, Mersin, Muğla, Sakarya ve Tekirdağ olmak üzere toplam 17 ilde bulunan 362 farklı işyerinde yürütülen denetimlerde 31.494 çalışana ulaşılarak tespit edilen hususlara ilişkin mevzuata uyum sağlamaları hususunda işverenlere rehberlik yapılmıştır.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında iki aşamalı olarak yürütülen programlı teftişlerin ilk aşamasında, en fazla aykırılığın “İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği” (3.809 adet) ile “İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik” (2.169 adet) hükümleri kapsamında olduğu tespit edilmiştir. Genel olarak, programlı teftişler sonucunda tespit edilen toplam 9.001 mevzuata aykırılığın %93 oranında işverenliklerce giderildiği görülmüştür.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu çerçevesinde yürütülen programlı teftişler sonucunda işverenler tarafından giderilmediği tespit edilen 652 aykırılık için toplam 15.023.227 TL idari para cezası uygulanmıştır.

2.6 Maden İşyerlerinde Yürütülen İSG Programlı Teftişi

Programlı teftişler kapsamında; Adana, Adıyaman, Amasya, Ankara, Artvin, Aydın, Balıkesir, Bartın, Bilecik, Bolu, Burdur, Bursa, Çanakkale, Çankırı, Çorum, Denizli, Edirne, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, Giresun, Gümüşhane, Hatay, İstanbul, İzmir, K. Maraş, Karaman, Kastamonu, Kayseri, Kırıkkale, Kırşehir, Konya, Kütahya, Malatya, Manisa, Mersin, Muğla, Niğde, Ordu, Rize, Sivas, Tekirdağ, Tokat, Trabzon Uşak, Yozgat ve Zonguldak olmak üzere toplam 49 ilde bulunan 449 farklı işyerinde yürütülen denetimlerde 63.932 çalışana ulaşılarak tespit edilen hususlara ilişkin mevzuata uyum sağlamaları hususunda işverenlere rehberlik yapılmıştır.

Maden işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği yönünden yürütülen programlı teftişler sonucunda toplam 6.934 mevzuata aykırılık tespit edilmiştir. Bu aykırılıkların, iki aşamalı denetim yapılan yerüstü madenlerinde %91’inin, tek aşamalı denetim yapılan yeraltı metal madenlerinde %38,73’ünün ve yeraltı kömür madenlerinde %24’ünün işverenler tarafından giderildiği belirlenmiştir. Genel olarak, programlı teftişler sonucunda tespit mevzuata aykırılıkların %75 oranında işverenliklerce giderildiği görülmüştür.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu çerçevesinde yürütülen programlı teftişler sonucunda işverenler tarafından giderilmediği tespit edilen 1.678 aykırılık için toplam 127.138.698 TL idari para cezası uygulanmıştır. Bunun yanı sıra çalışanlar için hayati tehlike oluşturan husus tespit edilmesinden dolayı bu tehlike giderilinceye kadar 49 işyerinde işin durdurulması yönünde karar alınmıştır.

2.7 Metal Sektöründe Yürütülen İSG Programlı Teftişi

Programlı teftişler kapsamında; Adana, Aksaray, Ankara, Aydın, Balıkesir, Bilecik, Bolu, Bursa, Çankırı, Çorum, Düzcce, Eskişehir, Hatay, İstanbul, İzmir, Karabük, Kayseri, Kırıkkale, Kırklareli, Kırşehir, Kocaeli, Konya, Kütahya, Manisa, Mersin, Osmaniye, Sakarya, Samsun, Sivas ve Tekirdağ olmak üzere toplam 30 ilde bulunan 1.612 farklı işyerinde yürütülen denetimlerde 136.440 çalışana ulaşılarak tespit edilen hususlara ilişkin mevzuata uyum sağlamaları hususunda işverenlere rehberlik yapılmıştır.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında iki aşamalı olarak yürütülen programlı teftişlerin ilk aşamasında, en fazla aykırılığın “İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği” (24.734 adet) ile “İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik” (10.500 adet) hükümleri kapsamında olduğu tespit edilmiştir. Genel olarak, programlı teftişler sonucunda tespit edilen toplam 50.519 mevzuata aykırılığın %95 oranında işverenliklerce giderildiği görülmüştür.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu çerçevesinde yürütülen programlı teftişler sonucunda işverenler tarafından giderilmediği tespit edilen 2.882 aykırılık için toplam 72.525.743 TL idari para cezası uygulanmıştır.

2.8 Mineral Ürünleri İmalatında Yürütülen İSG Programlı Teftişi

Programlı teftişler kapsamında; Ankara, Aydın, Bilecik, Bolu, Bursa, Çanakkale, Çankırı, Çorum, Denizli, Düzcce, Eskişehir, İstanbul, İzmir, Kayseri, Kırklareli, Kocaeli, Kütahya, Manisa, Ordu, Tekirdağ, Uşak, Yozgat ve Zonguldak olmak üzere toplam 23 ilde bulunan 455 farklı işyerinde yürütülen denetimlerde 53.437 çalışana ulaşılarak tespit edilen hususlara ilişkin mevzuata uyum sağlamaları hususunda işverenlere rehberlik yapılmıştır.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında iki aşamalı olarak yürütülen programlı teftişlerin ilk aşamasında, en fazla aykırılığın “İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği” (6.055 adet) ile “İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik” (3.380 adet) hükümleri kapsamında olduğu tespit edilmiştir. Genel olarak, programlı teftişler sonucunda tespit edilen toplam 14.766 mevzuata aykırılığın %92,5 oranında işverenliklerce giderildiği görülmüştür.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu çerçevesinde yürütülen programlı teftişler sonucunda işverenler tarafından giderilmediği tespit edilen 1.661 aykırılık için toplam 57.683.538 TL idari para cezası uygulanmıştır.

2.9 İş Sağlığı ve Güvenliği Organizasyonu Programlı Teftişi

Programlı teftişler kapsamında 10 farklı işyerinde yürütülen denetimlerde 5.183 çalışana ulaşılarak tespit edilen hususlara ilişkin mevzuata uyum sağlamaları hususunda işverenlere rehberlik yapılmıştır. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında iki aşamalı olarak yürütülen programlı teftişlerin ilk aşamasında, en fazla aykırılığın “İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği” (109 adet) ile “İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği” (14 adet) hükümleri kapsamında olduğu tespit edilmiştir. Genel olarak, programlı teftişler sonucunda tespit edilen toplam 142 mevzuata aykırılığın %98 oranında işverenliklerce giderildiği görülmüştür.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu çerçevesinde yürütülen programlı teftişler sonucunda işverenler tarafından giderilmediği tespit edilen 3 aykırılık için toplam 98.304 TL idari para cezası uygulanmıştır.

2.10 Tekstil Sektöründe Yürütülen İSG Programlı Teftişi

Programlı teftişler kapsamında; Bursa, Denizli, İstanbul, İzmir, Kırklareli, Manisa, Tekirdağ ve Uşak olmak üzere toplam 8 ilde bulunan 195 farklı işyerinde yürütülen denetimlerde 22.752 çalışana ulaşılarak tespit edilen hususlara ilişkin mevzuata uyum sağlamaları hususunda işverenlere rehberlik yapılmıştır.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında iki aşamalı olarak yürütülen programlı teftişlerin ilk aşamasında, en fazla aykırılığın “İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği” (1.614 adet) ile “İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik” (574 adet) hükümleri kapsamında olduğu tespit edilmiştir. Genel olarak, programlı teftişler sonucunda tespit edilen toplam 3.179 mevzuata aykırılığın %96 oranında işverenliklerce giderildiği görülmüştür.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu çerçevesinde yürütülen programlı teftişler sonucunda işverenler tarafından giderilmediği tespit edilen 153 aykırılık için toplam 3.941.731 TL idari para cezası uygulanmıştır.

2.11 Yapı İşyerlerinde Yürütülen İSG Programlı Teftişi

Programlı teftişler kapsamında; Adana, Afyonkarahisar, Aksaray, Amasya, Ankara, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bartın, Batman, Bilecik, Bolu, Burdur, Bursa, Çanakkale, Çorum, Denizli, Düzce, Edirne, Elazığ, Erzurum, Eskişehir, Giresun, Isparta, İstanbul, İzmir, Kastamonu, Kayseri, Kırıkkale, Kırklareli, Kocaeli, Konya, Kütahya, Manisa, Mersin, Muğla, Nevşehir, Niğde, Ordu, Osmaniye, Rize, Sakarya, Samsun, Sivas, Tekirdağ, Tokat, Trabzon, Uşak, Van, Yalova, Yozgat, Zonguldak olmak üzere toplam 52 ilde bulunan 1.150 farklı

işyerinde yürütülen denetimlerde 28.751 çalışana ulaşılarak tespit edilen hususlara ilişkin mevzuata uyum sağlamaları hususunda işverenlere rehberlik yapılmıştır.

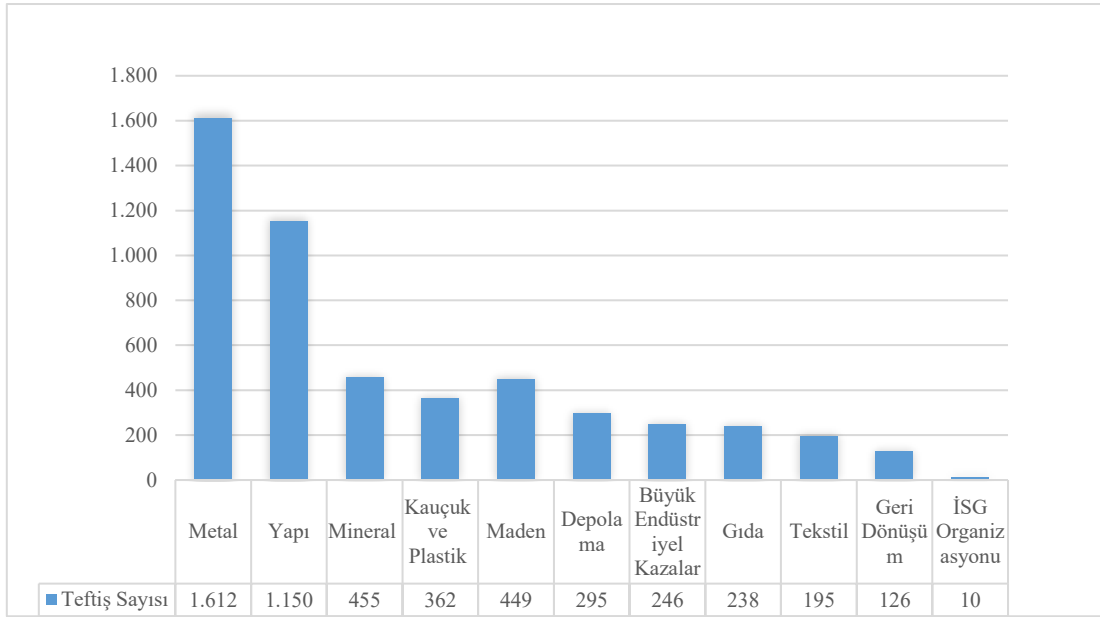
6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında iki aşamalı olarak yürütülen programlı teftişlerin ilk aşamasında, en fazla aykırılığın “Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği” (12.681 adet) ile “İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği” (3.593 adet) hükümleri kapsamında olduğu tespit edilmiştir. Genel olarak, programlı teftişler sonucunda tespit edilen toplam 18.454 mevzuata aykırılığın %79 oranında işverenliklerce giderildiği görülmüştür.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu çerçevesinde yürütülen programlı teftişler sonucunda işverenler tarafından giderilmediği tespit edilen 4.050 aykırılık için toplam 106.183.309 TL idari para cezası uygulanmıştır. Bunun yanı sıra çalışanlar için hayati tehlike oluşturan husus tespit edilmesinden dolayı bu tehlike giderilinceye kadar 79 işyerinde işin durdurulması yönünde karar alınmıştır.

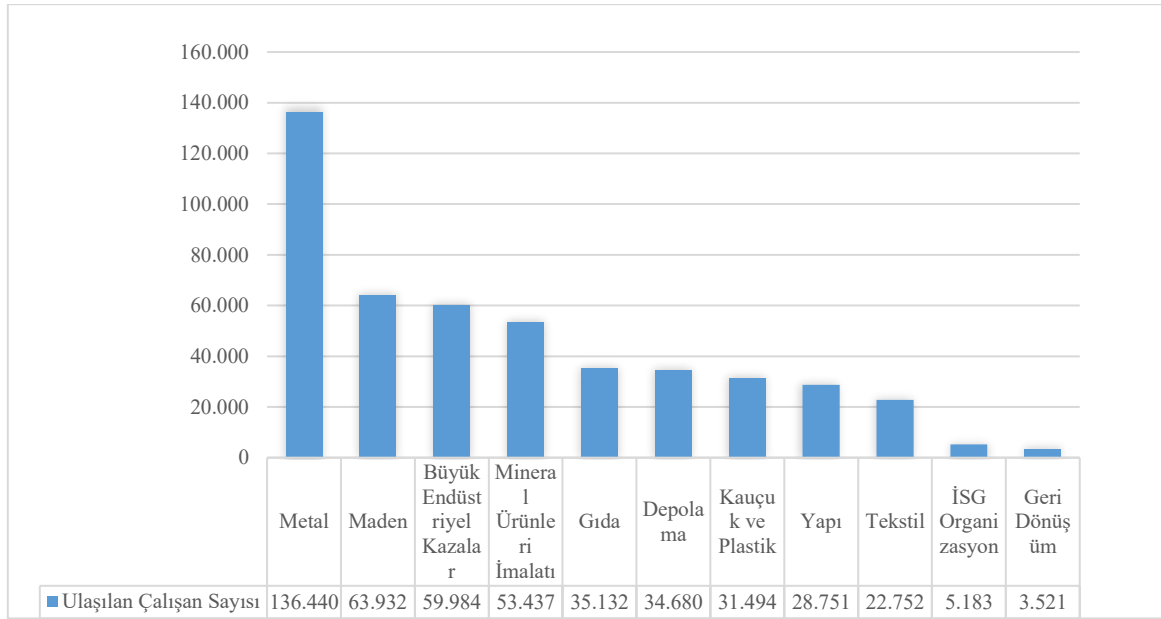
2.12 İSG Yönünden Yürütülen Programlı Teftişlere İlişkin Genel İstatistikler

2024 yılında iş sağlığı ve güvenliği yönünden; maden, inşaat, metal, gıda, tekstil, kauçuk ve plastik, mineral, geri dönüşüm ve depolama sektörleri, iş sağlığı ve güvenliği organizasyonu teftişleri ile büyük endüstriyel kazaların önlenmesi ve etkilerinin azaltılması hakkında yönetmelik kapsamında bulunan işyerleri olmak üzere on bir farklı sektörde gerçekleştirilen programlı teftişlerde; hedeflenen işyeri ve işçi sayısına ulaşılmıştır. Bu teftişler, iş sağlığı ve güvenliği mevzuatının uygulanmasını izlemek, işyerlerinde güvenli ve sağlıklı çalışma ortamlarının oluşturulmasına yönelik iyileştirmeleri teşvik etmek ve işverenlerin mevzuata uyum kapasitesini artırmaya yönelik rehberlik sağlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir.

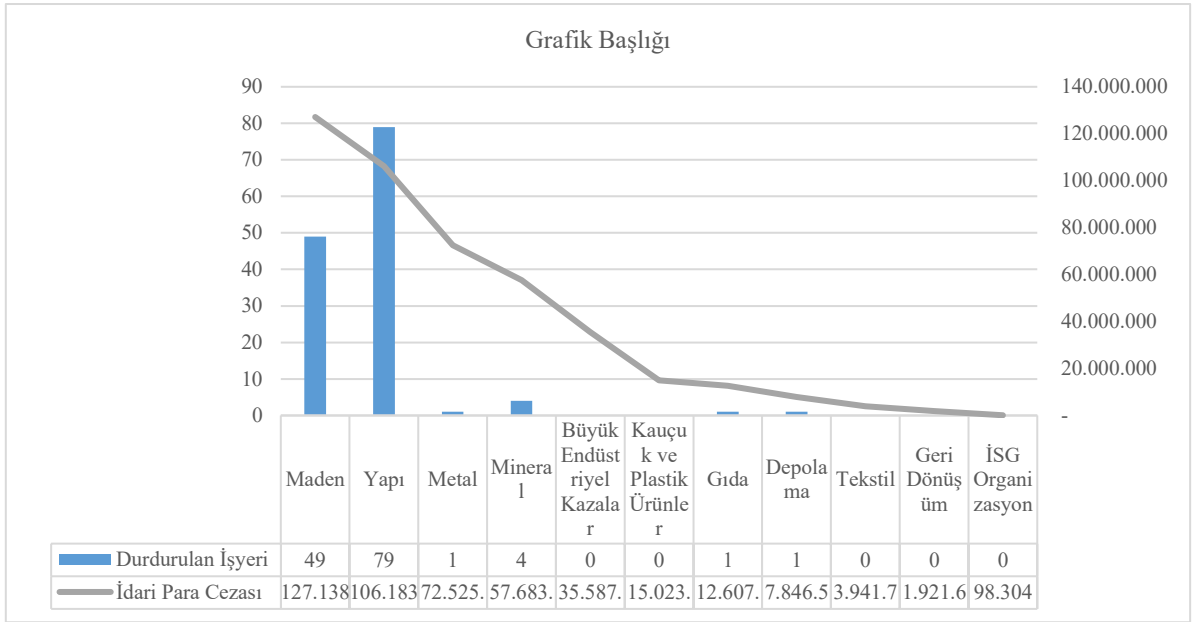
2024 yılı içinde İSG yönünden yürütülen programlı teftişler kapsamında ülke genelinde farklı illerde faaliyet gösteren onbir sektörde toplam 5.138 işyeri denetlenmiştir. İşyerlerinin sektörlere göre dağılımı Şekil 7’de belirtilmiştir.

Şekil 4. İSG Yönünden Gerçekleştirilen Teftişlerin Sektörlere Göre Dağılımı

Şekil 5. İSG Yönünden Ulaşılan İşçilerin Sektörlere Göre Dağılımı

Şekil 6. İSG Programlı Teftiş Sonuçlarının Sektörlere Göre Dağılımı